Boží vánoční věnčic

10

BOŽIĆNI VJENČIĆ

NAPISAO:

DRAGUTIN HREN

NAKLADNA KNJIŽARA „MARULIĆ“

ZAGREB, KAPTOL 29

1943

Slike u knjizi prema crtežima V. Mirosavljevića

TISAK: HRVATSKA DRŽAVNA TISKARA — ZAGREB

Mjesto predgovora

Mjesto predgovora, držim, da će biti bolje, ako opišem Božić malog Ivice. Taj će sve kazati.

Mali je Ivica bio veoma dobro diete. Bio je poslušan, marljiv, pobožan, u svakom pogledu dobar. Još je bolja bila njegova učiteljica. Djeca i njihovi roditelji poređivali su je s anđelom, koga je sam Gospodin poslao u njihovu sredinu.

O blagdanu sv. Nikole je običavala djecu razveseliti kojim darom. Kad je Ivica bio njezin učenik u drugom razredu pučke škole, sv. Nikola je donio djeci po njezinoj ruci malen, ali liepi dar. Svaki je učenik dobio olovku. Na njoj je bio privezan i bonbon u svilenom papiriću. Uz olovku bilo je pismo sv. Nikole. Svakom je učeniku nešto napisao. Jednoga je upozorio, da bude marljiviji, drugom je kazao, da bude u školi pažljiviji, trećeg je opomenuo, nek se odući tolikog brbljanja za vrieme obuke i tako redom. A djeca su veselo primila dar sv. Nikole, stali su čitati njegovo pismo. Neka su se lica zarumenila, neka se nasmiešila. Čitao je i Ivica:

»Ivice, sv. Nikola poručuje, da uztraješ u marljivosti, poslušnosti i pobožnosti, jer on takvu djecu osobito voli, preporučuje ju Božanskom Srdcu Isusovom.«

I njegovo se lišce zarumenilo, čitao je ponovno i opet ponovno. Šta je mislio? Jamačno je odlučio poslušati sv. Nikolu. A druga djeca? Kako koji. U razredu je bilo nekoliko građanske djece. Ti su pročitali pismo, uzeli u ruke olovku, pogledali je, stali razmatati papirić, da će s bonbonom u usta. Slično su načinila i radnička djeca. No tih nije bilo mnogo u školi. Većim su dielom bili ondje mali seljaci. Oni su se najprije zaželjeli nagledati svojih darova. Tako liepe olovke još nisu imali. A bonbone oni poznavaju u glavnom samo po viđenju. Ni oni najbrži sladokusci nisu još dospjeli s bonbonom u usta, kad li mali Ivica, seljačko siromašno diete, usklikne:

»Gospodična, gospodična, kaj bu moj Božić letos lep. Med jabuke i orehe na borovoj grani bum si obesil bonbon, bum si

popeval: Narodil se je Kralj nebeski, pa si bum samo gledal i mislil?«

Svi su zastali, uperili su oči u Ivicu. Kako je učiteljica časkom šutila, promatrala svoje učenike i dobrog Ivicu, on ponovi svoj oduševljeni usklik. Mislio je, da ona ni ne mari za njegove rieči. Ona je razmišljala, razmišljala, kako Ivici jedan bonbon može poljepšati Božić. Na ponovni njegov usklik stavu mu pitanje:

»Ivice, a što ćeš misliti? Kažeš, da ćeš gledati bonbon na borovoj grani, da ćeš pjevati i misliti. A što ćeš misliti?«

»Bum si mislil, kad ste nam vi tak dobri, kak nam je istom mali Isusek dober. On nam je jako dober. Božić mi bu lepi i sretni.«

*

* *

Ova knjižica želi iznieti nekoliko misli, da o njima čitatelj malko razmišlja. Razmišljanje neka svakom donese liep i sretan Božić!...

O Božiću godine 1943.

PISAC.

Prvi Božić

U cieloj poviesti roda ljudskoga nema znamenitijeg događaja, nego li je prvi Božić. Jamačno pak nema ni znamenitog događaja na ovom svietu, a da bi bio tako kratko i jednostavno opisan, kao prvi Božić. Najvažniji događaj na ovome svietu opisuje nam sv. Luka posvema kratko ovako:

»U to vrieme iziđe zapovied od cara Augusta, da se popiše sav sviet. I polazili su svi, da se popišu, svaki u svoj grad. Tada uziđe i Josip iz Galileje, iz grada Nazareta u Judeju u grad Davidov, koji se zove Betlehem, jer bijaše iz kuće i porodice Davidove, da se popiše s Marijom, zaručenom sebi ženom. A Ona porodi svoga Sina i povije ga u pelenice i metnu Ga u jasle, jer nisu našli mjesta u gostioni. I bili su pastiri u onom kraju i čuvali su noćnu stražu kod svoga stada. I anđeo Gospodnji stade kraj njih i slava ih Gospodnja obasja, i vrlo se prepadoše. I reče im anđeo: Nebojte se! Jer gle, javljam vam veliku radost, koja će biti svemu narodu, jer vam se danas rodi Spasitelj, koji je Krist Gospodin u gradu Davidovu. I eto vam znaka: Naći ćete Djetešce, povito, gdje leži u jaslicama. I najedanput postane s anđelom množtvo nebeske vojske, hvaleći Boga i govoreći: Slava Bogu na visini, i na zemlji mir ljudima, koji su dobre volje. I kad anđeli odoše od njih na nebo, rekoše pastiri jedan drugomu: Hajdemo do Betlehema, da vidimo to, što se dogodilo, što nam je obznanio Gospodin. I dođoše žurno i nađoše Mariju i Josipa i Djetešce, gdje leži u jaslama. I kad vidješe, pripoviedali su, što im je rečeno za ovo Diete. I svi, koji su čuli, diviše se tome, što su pripoviedali pastiri. A Marija je razmišljavala ove događaje i čuvala ih je u svome srdcu.«

I danas, polovicom dvadesetoga vieka, morali bismo mi, ljudi, razmišljati o ovim događajima i čuvati ih u svome srdcu.

Car je Augusto dao pobrojiti sav sviet. Ta, njegovo se carstvo protezalo skoro po cielom tada poznatom svietu. Neke stare pripoviesti govore, da se želio proglasiti Bogom. Tko bi to znao? Nije izključeno, jer su neki rimski carevi tražili, da im se

izkazuje božanska čast. Možda je zbilja već on želio s tim početi. Ista ta pripoviest nastavlja, da jedne noći nije mogao nikako spavati. Pošao je u Jupitrov hram na briegu Ara coeli (nebeski žrtvenik). Razmišljao je o tome, bi li se dao proglasiti bogom. Smetalo ga je proročtvo Pitijino. Njegova je žena svakako željela, da joj muž bude proglašen bogom. Poslala je zato upit u Delfe; neka proročica Pitija odgovori, što da se učini. A proročica je kazala: »Diete među Židovima bit će kralj nad svima. Diete među Židovima, to je Bog nad svima.« Carica je bila na te rieči ljutita, gotovo biesna. Car je pak razmišljao o njima. Smetale su mu u duši. Našao se sada sam usred mrkle hladne noći u Jupitrovom hramu. Na žrtveniku je još tinjalo nešto žeravice. U nekoj čudnoj polutami veoma čarnoj i bajnoj, uzeo je malko tamjana, stavio ga na žeravicu pred Jupitrovim kipom. U tom bajnom čaru, o ponoći, upravo, kad je vojnik zatrubio na izmjenu straže, zapazio je car neku tako divnu i slatku prikazu, da si nešto ljepše ne bi mogao ni zamisliti. Kao da ga je je cielo nebo taknulo svojim cjelovom, tako je osjećao. A prikaza? Bila je neka prekrasna žena. Cielo joj je biće bilo ukrašeno kao sjajem najljepšeg djevičanstva. Na rukama je držala Diete. Caru se pričinjalo, kao da to Diete na svojim rukama drži cieli sviet. I prikaza je nestala, a car je čuo snažan glas, kao da grmi tisuću gromova. Sav se stresao od straha. Drhtao je i u strahu i u drhtanju slušao je glas: »Diete među Židovima bit će kralj nad svima. Diete među Židovima, to je Bog nad svima...«

To je pripoviest. Da li se tako zbilo ili nije, tko će nam jamčiti? Da je poganski sviet vapio za Spasiteljem, o tome postoje poviestni podatci. A poviest nam bilježi i to, da su pogani očekivali Spasitelja baš od Iztoka, iz Židovske zemlje. Za Njime su čeznuli i vapili. To nam je čeznuće i taj vapaj zabilježio veliki učenjak, Platon: »O Biće nedohvatno i neizmjerno, Ti mi se smiluj, Ti dođi, da me poučiš ono najglavnije, odakle sam došao i kamo idem. Smiluj mi se o Svevišnji!«

Pravednici Staroga Zavjeta vapili su za Spasiteljem na usta proroka Izajije: »Rosite nebesa odozgo, i oblaci neka dažde Pravednika, neka se otvori zemlja i neka nam porodi Spasitelja... »Oni su se i tješili i veselili Njegovom dolazku radi neprevarljivih proročkih rieči istoga Izajije: »Evo Djevica će začeti i porodit će Sina, i nadjenut će mu ime: Bog s nama...«

Tako su se tješili, tako su se veselili sinovi Izraelovi, a ipak, kad je među njih došao, »među svoje je došao, i svoji Ga nisu primili...« U Betlehemu je naime već svaka kuća primila po

kojega stranca, koji je onamo došao na popis. Našlo se mjesta za mnoge, samo se nije našlo mjesta za Sina Božjega. On se imade roditi u špilji, koju su okolišni pastiri pretvorili u štalu za svoje blago. U toj se štali rodi Kralj neba i zemlje, sam Bog u svojoj čovječjoj naravi. Već kod rođenja ne pita za sjaj i naslade ovoga svieta, nego odmah pokazuje i propovieda o siro-

maštvu, biedi, trpljenju, poniženju i predanju u sv. Volju nebeskoga Otca. Ovako je bolje! Ovako odjevenog u siromaštvo, poniženje i djetinju slabost, razumjet će Ga bolje siromah čovjek. Pa, napokon, šta je čovjek na tom svietu, nego siromah čovjek? Svaki, i onaj imućni, i on je siromah čovjek. Ovako mali Spasitelj privlači k Sebi sve, koji su »dobre volje«, koji žele s Njime i po Njemu na put vječnoga spasenja.

I nebeska Majka je morala sve privlačiti. Ta, za nju je prvi Božić na ovom svietu zasjao najljepšim sjajem, što se može i zamisliti. Kad bismo mogli poletjeti svemirom i promotriti iz bližega sjaj nebrojenih milijuna zviezda, jamačno bi i te kako potamnio pred Marijinim sjajem u prvoj božićnoj noći. Ona je postala Majkom Božjom. Druga Osoba presv. Trojstva, Sin Božji, pravi Bog, rođen je u svojoj čovječjoj naravi od Marije Djevice. Kako Njegova čovječja narav nema svoje Osobe, nego je najtjesnije združena s drugom Osobom presv. Trojstva, to ie Bog Sin rođen u vremenu u svojoj čovječjoj naravi, pravi Njezin Sin, a Ona je prava Njegova Majka. Čija Majka? Majka Sina Božjega, pravoga Boga! I još je k tome ostala Djevica. Izvršilo se naime proročtvo Izajino: »Evo Djevica će začeti i poroditi Sina«. Nijedna zviezda ne gubi ništa od svoga sjaja zato, što nam šalje tako divnu svietlu zraku. Tako ni Marija Djevica nije izgubila ništa od svoga djevičanskoga sjaja, kad je porodila Sina Božjega. Ona naime ne podpada pod bolni porod Evi i njezinim kćerima naviešten, jer ne samo, da je nije taknulo griešno stanje pramajke Eve, nego Ona je naprotiv na svietu, da zajedno s Isusom popravi Evin grieh.

Kakvim je žarom najveće i najčistije stvorene ljubavi nebeska Djevica izljubila svoga Sina, to mi ne ćemo na tom svietu jamačno nikada podpuno shvatiti. Možemo razmišljati o raznim liepim ljubavima ovoga svieta, možemo ih sve uzeti zajedno, pa će još zaostajati za Njezinom ljubavlju, kao što zaostaje zemlja za nebom. Ona, koju Duh Sveti nazivlje Majkom liepe ljubavi, samo Ona je mogla imati takvu ljubav prema Isusu.

Sveti patrijarka Josip promatrao je maloga Isusa i Mariju kraj Njega s dubokim počitanjem. Taj prizor bi željeli vidjeti toliki proroci i kraljevi, no nisu ga vidjeli. Vidio ga je samo Josip. Nije čudno, što ga Crkva nazivlje osobito sretnim i blaženim, jer je on i malog Isusa uzeo u svoj naručaj, izljubio Ga i posluživao Mu. Hranitelj Sina Božjega postao je uz jaslice

propovjednik smjerne, skromne, ali žarke ljubavi prema Isusu. Pastiri su se na prvi Božić najprije prestrašili. Vidjeli su anđela u nebeskom sjaju. Nakon njegove pojave, vidjeli su i nepregledno množtvo blaženih nebeskih duhova. Slušali su i njihovu pjesmu: »Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje.« Veselo su se pokorili odredbi anđelovoj, i pošli su u štalicu, poklonili se malom Isusu. To su bili jamačno dobri i pobožni ljudi, puni žive vjere. Isusovo poniženje moglo bi im vjeru samo uzkolebati, bolje rečeno uništiti. No vjerovali su nebeskom glasniku. Zato se i klanjaju malom Isusu i postaju Njegovim prvim propovjednicima.

I sam mali Isus u jaslicama propovieda, primjerom pokazuje, kako On sudi o prolaznim dobrima ovoga svieta, a kako o siromaštvu i poniženju. Kasnije je kao Dječak u tišini nazaretske kućice govorio o poniznosti, poslušnosti, radinosti i molitvi. Veliki je Učitelj konačno naučavao, kako da sviet ispravno upozna Boga, i što mu valja činiti, da se spase. Čudotvorac je Isus činio dobro, kud je god prolazio. Tješitelj je Spasitelj primao griešnike, da ih gane na pokoru, da im oprosti griehe. Odkupitelj je konačno pošao na srašnu muku i smrt na križu, da svojom Krvlju opere griehe svieta. Nakon svoga je uskrsnuća Božji Poslanik poslao Apostole i njihove nasljednike, da ljude naučavaju, krste i preporode za svako dobro i konačno za vječno spasenje. To je eto zadaća i svrha prvog Božića.

A što je bilo najslađe slušati na prvi Božić? Jamačno anđeosku pjesmu: »Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje.« To je lozinka Isusovoga života. Po to je došao na sviet, da nebeskoga Otca savršeno proslavi, i da ljudima donese mir na zemlju. On je i svoju zadaću podpunoma izvršio. A šta može, kad ljudi sami svojim griesima stvaraju na zemlji nemir. On je donio zakon ljubavi prema Bogu i bližnjemu, a ljudi su od vremena do vremena zabacili Boga, i tražili, kako da pogube bližnjega. Boga treba skinuti s prijestolja. Poput Lucifera su se uzdignuli. Zaželjeli su sami postati vladarima cieloga svieta. A za bližnjega nemaju smisla. U njemu ne gledaju sliku Božju. S njime na smrt. Tako su ljudi višeput u poviesti načinili, pa tako su načinili i u najnovije vrieme. Što bismo na to kazali? Jao i sto puta jao onima, koji navaljuju na lozinku Betlehemskoga Djetešca, koji su protiv slave Božje na nebesima, kojima nije mio ni drag mir na zemlji . . .

Stjepanje

Stjepan je urešen mučeničkom krvlju. Takvi su bili stari Židovi. Pred istinom su zatvarali oči. Prvi su im Božić naviestili pobožni pastiri, kasnije starac Simeon i proročica Ana. Sveta je Obitelj morala doskora u Egipat, da se zaštiti pred Herodovim progonom. Na viest o prvom Božiću se posvema zaboravilo. Kad su učenjaci s udivljenjem promatrali dječaka Isusa u hramu, mogli su barem slutiti, kako tako misliti, nije li to Spasitelj. I na tu su zgodu zaboravili. Isus je nastupio u javnom životu kao veliki učitelj, prorok i čudotvorac. Židovski su Ga vođe zabacili, prezreli, zamrzili. Nauk o Njegovom Božanstvu uzeli su kao hulu. Na nebrojena su čudesa tražili još znak s neba. Nakon uskrsnuća Lazarova odlučili su i Lazara ubiti. Oni su tražili Spasitelja, da ih izbavi od rimskoga jarma, Spasitelja, koji će zavladati cielim svietom, dakako zajedno s njima. Drugog Spasitelja nisu htjeli. Odrekli su Ga se. Odveli su Ga k Pilatu, licumjerno su pred njim priznali cara, a svoga su se kralja i Spasitelja odrekli. Tražili su za Nj tešku i sramotnu kaznu: muku i smrt na križu. Uspjelo im je. On je umro na križu. Prigodom Njegove muke i smrti potresla se sva priroda. Sunce je čudesno pomrčalo, zemlja se stresla, kamenje se razpalo, a poderao se i zavjes u hramu. Židovski su poglavice ostali tvrdi. Bili su tvrđi od onoga kamenja, koje se razpalo. Odoše k Pilatu, da ga mole za stražu na grob. Isus je uzkrsnuo. Svrha je Božića podpunoma izvršena na Uzkrs. Isus je svojom mukom i smrtću odkupio sviet od grieha. Za to oni nisu marili. Vojnicima, tuđincima, poganima dali su novaca, neka pripoviedaju za tu plaću okolo po gradu, da su apostoli ukrali Isusovo tielo, dok su oni spavali. Spavajućim svjedocima nitko nije vjerovao. No tadanjim židovskim poglavarima bilo je glavno, da uztraju u tvrdoći srdca. Zato su i apostole izbičevali i zabranili im daljnje propoviedanje, premda su ti činili čudesa. Gamalijelov priedlog nisu poslušali. A divno je i razborito govorio: »Prođite se vi ovih ljudi i ostavite ih, jer ako je od ljudi ova osnova i ovo

djelo, propast će samo, ako li je od Boga, ne ćete ga moći uništiti, što više, mogli bi se naći i kao Božji protivnici.« Apostole su na te rieči pustili, ali su im zabranili propoviedanje. Konačno su posvema napustili Gamalielov priedlog i udarili progonom. Prva je žrtva bio Stjepan.

Taj je sveti mladić, đakon prve Crkve, bio ojačan Duhom Svetim, što više, Duh ga je sveti posebno kriepio. On je bio pun vjere i Duha Svetoga. Tako govori o njemu sv. Pismo:

»A Stjepan je pun milosti i jakosti činio velika čudesa i znake pred narodom. Tada ustadoše neki iz zbornice, koja se zove Libertinska i Cirenska i Aleksandrijska i od onih, koji bijahu iz Cilicije i Azije, i stadoše se prepirati sa Stjepanom, ali nisu mogli odoljeti mudrosti i Duhu, koji je govorio. Tada su nagovorili ljude, koji su kazali: Čuli smo ga, gdje govori psovke na Mojsija i na Boga. I pobuniše narod i starješine i književnike i strčavši se, uhvatiše ga i odvedoše pred veliko vieće. I izveli su lažne svjedoke, koji govorili: Ovaj čovjek ne prestaje govoriti govore na sveto mjesto i na zakon, jer smo ga slušali, gdje govori: Isus će Nazarećanin razoriti ovo mjesto i izmienit će običaje, koje nam predaše Mojsije. I upriješe oči

u njega svi, koji su sjedili u vieću, i vidješe njegovo lice kao lice anđela. Kad ga upita veliki svećenik, je li to tako, on im je tumačio po Mojsiji i prorocima nauk. A o hramu im je kazao Božju rieč, naviještenu po proroku Izajiji: Nebo je meni priestolje, a zemlja je podnožje nogama mojima. Kakvu ćete mi kuću sagraditi, govori Gospodin, ili koje je mjesto za počivanje moje? Nije li sve ovo načinila moja ruka? — A vi tvrdovrati i neobrezanih srdaca i ušiju! Svi se jednako protiviše Duhu Svetom, kao otci vaši, tako i vi. Kojega od proroka ne progoniše otci vaši? I poubijali su one, koji su unapred javljali dolazak Pravednika, kojemu ste vi postali izdajice i ubojice, vi, koji ste primili zakon zapovieđu anđela, ali ga niste držali. Kad su to čuli, stanu se silno ljutiti u srdcima svojim i škripati zubima na njega. Ali on, pun Duha Svetoga, pogleda na nebo, i vidje slavu Božju i Isusa, gdje stoji s desne strane Bogu Otcu, i reče: Eto vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega, gdje stoji s desne strane Bogu. Ali oni, vičući iza glasa, zatisnuše svoje uši i navale jednodušno na njega. I izbacivši ga iz grada, stadoše ga kamenovati. A svjedoci su odložili haljine svoje kod nogu mladića, koji se zvao Savao. I kamenovali su Stjepana, koji je zazivao i govorio: Gospodine Isuse, primi duh moj! Onda klekne na koljena i povika iza glasa: Gospodine, ne primi im ovo za grieh! I kad ovo reče, usnu...«

Prvi je mučenik izpustio dušu. Slavimo ga o Božiću. Isus se rodio, da mučeničkom smrću završi život. Prvi je Božić radi prve Kalvarije. Zgodno je, da onaj, koji je prvi prolio mučeničku krv za svoga Spasitelja imade spomen odmah nakon prvog dana Božića.

I danas imade još na svietu ljudi, nasljednika Stjepanovih mučitelja, koji prolievaju krv bližnjega.

Ivanje

Romanski narodi nazivlju božićni blagdan narođenje Isusovo, a germanski svetom noći. Mi smo, Hrvati, dali tom blagdanu nježno ime: Božić. Isusa nazivljemo Božićem, a jednako nazivljemo i blagdan Njegova rođenja. Božić znači mali Bog. Bog ne prestaje biti Bogom, ako postaje malen. Malen je postao po neizrecivom poniženju, kad je uzeo na se čovječju narav. U svojoj se čovječjoj naravi prvi puta pokazao na tom svietu na Božić. Bog je ostao Bog. Neizmjerno se ponizio, a ipak je ostao Bog. Ponizio se iz ljubavi prema nama. Božić je osobiti blagdan ljubavi. Ivan, apostol, učenik ljubavi, je osobiti čovjek ljubavi. Njemu se neprestano ukazivala Božja ljubav. Grijala ga je u duši kroz njegov život. Ivan je i uzvraćao.

Na prvi Božić Ivana još jamačno nije bilo na svietu. On je naime nešto mlađi od Isusa, kao čovjeka. Isusa je upoznao, kad ga je On pozvao, da Ga sliedi. U svojoj je duši osjetio ljubav, ostavio je svoga otca, neka i dalje ribari, a on je pošao za Isusom. Od sada on gleda Isusa, on Ga sliedi, ostaje uza Nj, postaje učenikom Ljubavi. On se prikučio i Njezinom izvoru na posljednjoj večeri, poslušao je kucanje Njezinoga Srdca. On Ju je sliedio i na Kalvariju. On, učenik Ljubavi, stoji uz Majku liepe Ljubavi, kraj razapete Ljubavi. Kako je bio čovjek ljubavi, zato je bio i čist, posvema čist. Čistom djevičanskom Ivanu predaje prečistu Djevicu-Majku, Isus, izvor svake čistoće. Ivan je presretan čovjek, u istinu presretan. Dan je prije primio, u dušu Isusa, samu Ljubav, slušao je kucaje Njegovoga presv. Srdca. Sad je dobio Njegovu presv. Majku na dar, na čuvanje i brigu. Cieli mu sviet može zavidjeti. Sretna li i presretna učenika Ljubavi!...

Ivan postaje osobiti propovjednik ljubavi. Ljubav prema zemaljštini i ljubav prema Bogu ne pristaju zajedno. Zato učenik ljubavi propovieda:

»Ljubazni! Ne ljubite svieta, ni što je na njemu. Ako tko ljubi sviet, nema ljubavi Božje u njemu.«

»Mi znamo, da smo prešli iz smrti u život, jer ljubimo braću.«

»Tko ne ljubi, ostaje u smrti.«

»Ovo je zapovied Božja, da vjerujemo u Ime Sina Njegovoga Isusa Krista, i da ljubimo jedan drugoga, što nam je On zapoviedio.«

»Ljubimo jedan drugoga, jer je ljubav od Boga, jer je svaki, koji imade ljubav, od Boga rođen i pozna Boga. A koji nema ljubavi, ne poznaje Boga, jer je Bog Ljubav. Po tome se pokaza Ljubav Božja prema nama, JER JE POSLAO SINA SVOJEGA JEDINOROĐENOGA NA SVIET. U tome je ljubav, ne da smo mi ljubili Boga, nego da je On ljubio nas i poslao Sina svojega na sviet kao pomirenje za naše griehe.«

»Ako je Bog nas ovako ljubio, i mi smo dužni ljubiti jedan drugoga.«

»Prava je ljubav u tom, da živimo po Njegovim zapoviedima.«

Kada čovjek čita ove Ivanove propoviedi, onda zbilja uviđa, kako je istinita rieč o njemu: »Blago čovjeku, kome su odkrivene nebeske tajne!« Divne nebeske tajne Božanske Ljubavi odkrivene su Ivanu. A Ivan ih je propoviedao nama. Najprije je govorio svojim učenicima i vjernicima. Kroz cieli im je život propoviedao isto: o ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ivan je u toj ljubavi živio. Zato nije umro, kad ga je okrutni car Domicijan dao baciti u kotao vrelog ulja. Gospodin je čudesno načinio, da nije umro u vrelom ulju. Na Patmosu mu je Gospodin odkrio tajne, odgrnuo je pred njim zastor budućnosti, učinio ga je jedinim proročkim spisateljem Novoga Zavjeta. Što više! Ivanu je Gospodin pokazao, kako da opiše ono, nama nedohvatno svoje prvo rođenje od vieka. Ivan ga je opisao riečima:

»U početku bijaše Rieč i Rieč bijaše kod Boga i Bogom bijaše Rieč.«

To je prvo rođenje Vječne Rieči. Bilo je od vieka u Otčevom krilu. Drugo je rođenje od Majčinoga krila u vremenu na prvi Božić. Treće rođenje u dušama ljudskim po pravoj iskrenoj ljubavi propovieda Ivan.

Kad bi kojom srećom sviet htio razumjeti rođenje Isusovo u čovječjoj duši po ljubavi!... Nestalo bi na svietu mržnje, prolievanja krvi, zavladao bi trajni blaženi mir. On je naime plod ljubavi, koju je Ivan propoviedao...

Nevina dječica

Njihov je nebeski rođendan bio krvav, kao i Stjepanov. Priredio ga je kralj Herod. A Herod je bio krvoločna zvier. Silno vladohlepan, neprestano se bojao za svoju vlast. Ako je samo nešto šušnulo, što bi moglo, makar iz daleka šuškati o gubitku njegove vlasti, odmah je obilno potekla krv. Koga miče iz ovoga svieta, taj postaje neopasan. Tako je Herod obračunavao s ljudima. Na taj je način pao njegov rođak Aristobul. Herod ga je dao utopiti. Nije bolje prošao ni Hirkan, djed njegove žene. Jadni Hirkan, potomak junačkih Makabeja! Njegova je unuka Miriam pošla za Heroda. I stari je Hirkan mislio, da će se time ojačati židovsko kraljevstvo. I ako mu je tekla već osamdeseta godina života, Herod ga je smatrao takmacem. Dao ga je ubiti. A i ženu je dao smaknuti. I svekrva Aleksandra bila je jednoga dana nasilno maknuta iz ovoga svieta. Aleksandar, Aristobul i Antipatar bili su pogubljeni na otčev nalog. Možemo si misliti, kako je Herod jauknuo u srdcu, kad su pred njim osvanuli mudraci od Iztoka i tražili novorođenoga kralja židovskoga. Dobri su i pobožni pogani pod tim imenom razumievali Spasitelja. I Herod je tako shvatio. No znao je i to, da Spasitelj ima biti židovski kralj. Tako je naučio od tadanjih književnika. O Njegovom duhovnom kraljevstvu nije mislio. Trebalo je zato pred mudracima hiniti. To je Herod savršeno umio. Pozvao je svećenike i književnike, neka oni kažu, gdje bi se imao roditi Spasitelj. Njima to nije bilo težko odgovoriti. Prorok Miheja je jasno označio Betlehem, kao rodno mjesto Spasitelja svieta. Ali Herod još ne smije onamo. Provalio bi njegov bies. Možda bi se to zapazilo. Mogao bi mladi Kralj umaknuti. Zato Herod hini pred mudracima ljubaznost. Na samu im govori o Betlehemu, ali ih i na samu točno izpituje, kad im se pokazala čudnovata zviezda. On mora točno znati, koliko bi vremena već mogao mladi kralj živjeti na toj zemlji. Potrebno mu je znati sve. Zato izpituje sve.

Mudraci su mu zahvalili. Jamačno im je bilo čudno i nevoljko kod Heroda i njegove okoline. Oni, stranci iz daleke

zemlje, traže mladoga Kralja, a domaći se na njihov dolazak uplaše. Pošli su u Betlehem. Obavili su svoj sveti posao. Poklonili su se Spasitelju svieta, i vratili kući drugim putem. Tako im je odredio anđeo.

A Herod? Čekao je nestrpljivo. Noći su bile neprospavane. Dani su bili dani nemira, uzbuđenja, srčbe i biesa. Gdje su ti

mudraci? Nisu se vratili. Razumio je dobro, da se ni ne će vratiti. Glavno je ipak, da su mu kazali, kad im se ukazala zviezda. Mladi Kralj ne može imati još ni dvie godine. Najbolje, da odredi vojnicima, neka pokolju svu djecu u Betlehemu i okolici od rođenja do dvie godine starosti. Među njima će nestati i mladi Kralj. Zašto bi ga neprestano mučila pomisao na Njega. Pokolj nevinih za zvier nije ništa. Tekla je već krv njegove rođene djece, pa može poteći i krv tuđih ljudi.

Vojnici su poslušali svoga gospodara. Dali su se na »junačku« bitku. Oboružani su vojnici jurnuli u boj protiv sitne nevine dječice i protiv njihovih golorukih majki. Naoružani vojnik s jedne strane, zaprepaštena, očajna žena s djetetom u naručaju s druge strane. »Junačka« je krvna bitka svršila nakon nekoliko sati. Herod je ostao pobjednik. Djeca su pogubljena bila sva.

»Glas se u Rami čuo, plač i jaukanje veliko. Rahela plače za sinovima svojim i ne može se utješiti, jer ih nema...«

Herod je »junački pobiedio«. Tako si je zamišljao. Strasti zasliepe svakog zvjerskog čovjeka. I Herod je gledao samo svoju pobjedu. Ništa nije znao, nego samo to, da su vojnici pobili sve dječake do dvie godine. Da je sv. Josip umaknuo s malim Isusom i Bl. Djevicom u Egipat, to Herodu nije bilo poznato. On se tješio, da je sve učinjeno po njegovoj zapoviedi.

Nevina su dječica prolila svoju krv na zemlji. Gospodin ih je smjestio u vječnom veselju na nebu. Neki crkveni otci misle, da im je Gospodin prigodom smrti podao razum, objavio im, zašto umiru, i da su smrt za Njega i rado podnieli. Divni mališi!

A Herod? Najprije se smirio. Djeca su pogubljena, jamačno i mladi Kralj među njima. Napokon o Njemu nitko više ne govori. Nitko više ni ne zna za Njega. Sve je dakle u redu. Sve je bilo u redu na nekoliko godina. Herodovo je tielo oteklo. Pojavili su se strašni grčevi, užasne boli. Tielo se napokon osulo čirovima. U čirovima su se pojavili crvi. Živoga su ga izjedali. A sve je od njega pobjeglo, jer se od njegovih rana širio nepodnosiv zadah. Umro je u Jerihonu u strašnim mukama. Ni na samrti nije mirovao. Znao je, da za njim ne će nitko proplakati. Zato je dao pogubiti nekoliko uglednih Židova, neka se za njima plače. Pa, bit će dakle plača i suza o njegovoj smrti.

Herod je bio zvier, krvoločna zvier. Ima ih i danas. Ima ih mnogo. Bore se protiv žena i djece. Ubijaju ih. Onako junački, kao što je to činio Herod. Imade ih, koji ubijaju i svoju vlastitu djecu, kao što je činio i Herod. On nije bio još tako napredan, kao ovi. On je to počinjao krvoločno, ovi to izvode napredno, u duhu modernog vremena. I moderni Herodi pripremaju drugima krvav Božić. Ne pitaju, kakav će im biti konac.

Franjin Božić

Promotrimo jedan Božić iz srednjega vieka. Godine 1182. bio je prvi Franjin Božić. Odigrao se u Asisiju. Ondje je živio bogati trgovac Bernardone sa svojom vriednom ženom Pikom. Pošao je po svom trgovačkom poslu u Francuzku. A Pika je ostala kod kuće u molitvi i svojim poslovima. Imala je ona na razpolaganje služinčadi, no jednom se nekako desilo, da nije nikoga bilo blizu, a smetalo ju je, što vol u štali neprestano muče. Pošla je onamo, da vidi. Zadržavala se u štali. Pogledala je i vola i magarca, i nije mogla odmah napolje. Što se dogodilo? Ona je položila u jasle svoje novorođenče, maloga Franju. Franjino rođenje prilikuje prvom Božiću. Stara predaja kaže, da je Bl. Djevica Marija polazila u Betlehem na popis, sjedeći na magarcu. Sv. Josip je putem uzeo vola, koji je nosio prtljagu. Na Iztoku se i u sirotinje nađe barem jedno magare. Treba za razne poslove. A gdjekoji i siromašniji čovjek imade i vola, da mu ore, da mu nosi prtljagu. Tako je eto bilo i kod siromašne svete Obitelji, pa su i magarac i vol doprli u Betlehemsku štalicu, da se u ime životinjskoga carstva nađu kod Spasitelja. Božja je Providnost dopustila, da se Franjo, sin uglednih i veoma imućnih roditelja, rodi baš u štali uz vola i magarca. Njegovo je rođenje slično Spasiteljevom. On će i svoj život urediti prema životu Spasiteljevome. Franjo ostavlja sav svoj imutak. Pred asiškim biskupom skida sa sebe i odielo, predaje ga otcu, za sebe ne zadržaje ništa. On postaje dragovoljno Božji sirotan. Kao takav obilazi svietom, preporađa ljude u Kristovom duhu. On propovieda ljudima ljubav, sije u dušama Božićno veselje. Božić je naročiti blagdan nevinih djetinjih duša. I Franjo je pred Gospodinom kao diete. Njegova je duša zaogrnuta nevinošću, podpunom jednostavnošću a sva gori od ljubavi prema Spasitelju. Za njega postoji uzdah: »Bože moj i sve moje!...« Franjo želi, da i druge duše postanu kao duše djece, pa da se božićno-djetinje provesele. Prostodušnost je Franjina bila veoma domišljata:

Franjo je rado razmišljao o propetoj Ljubavi. Gledao je tom zgodom na Križ. Razpeti mu je uviek davao novih misli, ulievao mu je novi žar ljubavi u dušu. Razapetu Ljubav prikazuje Crkva od svoga početka. Od kako postoji kršćanstvo, od

onda postoji i Propelo. Ono je u crkvi, kršćani ga stavljaju u svoje domove, nalazimo ga na razkršću, susrećemo se s njime u tišini kakve šumice. Propelo je poplavilo sviet. Ono nam zorno prikazuje Isusovu Ljubav na Kalvariji. A Betlehem? A Ljubav Isusa u jaslicama? Ta nam do Franjinih dana nije bila u crkvi prikazana. Na to se sjetio on. Franjo je s nekoliko svojih

sudrugova potražio u šumi špilju. U nju su stavili jaslice. Doveli su i vola i magarca. Kasnije su položili u jaslice i kip maloga Isusa, do Njega su postavili kip nebeske Majke i sv. Josipa. Doveli su i pastire s ovčicama. I tu su špilju-štalicu čarno osvietlili bakljama. Sad su stali, promatrali, divili se, veselili se. Nevine su im djetinje duše uživale. Najviše se veselio Franjo, koji je to sve zamislio.

Sv. Franji mora biti kršćanski katolički sviet zahvalan, što nam je namro jaslice. Razapetu Ljubav promatramo na propelima. Ljubav prvog Božića nismo prije toga znali zorno prikazati. To nas je naučio Franjo. Od toga časa, uz ovakve jaslice čovjek može bolje promotriti Ljubav utjelovljenoga Boga. Srdce ljudsko osjeća na neki način Ljubav maloga Isusa veoma snažno pred sobom... Grlo, jezik, usta slažu brzo pjesmu. Pjesma se ori:

»Rodio se Bog i Čovjek
Usred štalice,
Rumen cvjetak, dragi Sinak
Svete Djevice...«

Franjin je Božić doista divan i krasan i liep i ugodan i mio i drag. To je pravi kršćanski katolički Božić. Jaslice čovjeku u duši veoma snažno pobuđuju pravi kršćanski Božić.

Lurdski Božić

Promotrit ćemo i koji savremeni Božić. Želio bih opisati jedan Lurdski Božić. No taj se nije dogodio u Lurdu. Nisam naime nikada bio u Lurdu na Božić, da bi mogao opisati tamošnji Božić. Lurdska se čudesa događaju u Lurdu, a i daleko po cielom svietu. Tako se i taj Lurdski Božić dogodio kod nas, u Hrvatskoj.

Moj je prijatelj bio težki bolestnik. Liečnička znanost i umieće nije mu moglo pomoći ništa. Siromah je nekako slabo hodao, pa sve slabije i slabije. Najprije mu je dostajala pomoć jednoga čovjeka i štap. Kasnije je trebao uviek dvojicu uza se. Noge su mu se osušile, izgledale su kao dva tanka štapića. Nevolja se pojačala. On je osjećao neprilike u govoru. Govorio je na mahove sve tiše i tiše, dok je konačno mogao samo šaptati. Glasan mu se govor nije nikada više povratio. A sad se bolest i opet stala povećavati. Nekako je sve slabije vidio. Nismo više znali ništa poduzeti od naravskih sredstava. U krugu obitelji prihvaćen je priedlog njegove dobre i pobožne sestre. Poći ćemo u Lurd. Što ne može čovjek, to može Gospodin i nebeska Majka.

Zaputio sam se s njime u Lurd. Nas dvojica smo vidjeli jedno čudesno ozdravljenje. Neka gospođa, bolje rečeno: njezin kostur, ustade zdrava. Sušica ju je posvema izjela. Bila je na samrti. Liečnici su službeno ustanovili stanje njezine bolesti. Kad je primila blagoslov s Presvetim, ozdravila je u tili čas. Na veče više nismo vidjeli kostur, nego zdravu, čvrstu ženu, rumenih obraza. Liečnici su proučili sve, zabilježili kao čudesno ozdravljenje. Nakon godine dana proglasili su to ozdravljenje čudesnim. Izdana je i rentgenska snimka njezinih pluća prije i poslije ozdravljenja. Moj prijatelj i ja smo bili puni nade. Veselio sam se, da ćemo zajedno kući na zahvalnicu. Ožalostio sam se, kad mi se on nekako promienio. Želio je ozdravljenje. Kako i ne bi? Mlad čovjek u liepom položaju, tek je zapravo prekoračio prag života, svršio sveučilištne nauke, dobio dobro

namještenje, pa se eto pretvara u živog mrtvaca. I sada u Lurdu je molio i molio, i mi, njegovi smo molili i molili. A on ne ozdravlja, nego me uvjerava, da je podpunoma predan u sv. Volju Božju. Hoće li ga Gospodin čudesno ozdraviti po

zagovoru nebeske Majke, bit će Mu zahvalan, ne ozdravi li ga, ostat će Mu vjeran, predan u Njegovu sv. Volju. Zapažao sam drugo lurdsko čudo na prijatelju. Neozdravljeni odlaze iz Lurda smireni, predani u sv. Volju Božju. A vidio sam i takvo jedno ondje čudo na svoje oči. Doveo sam i opet prijatelja na kolicama pred lurdsku baziliku na trg. I opet je bilo ondje nekoliko stotina neizliečivih bolestnika. I opet smo svi vapili Gospodinu

i nebeskoj Majci za njihovo ozdravljenje. Kraj nas je sjedio u kolicama mlad čovjek, osušenih nogu. Kako li je taj vapio za ozdravljenjem. Takve molitve, takve vjere još nisam vidio u svom životu. Primio je blagoslov s Presvetim, ostao je neozdravljen u kolicama, razkrilio je ruke i zaviknuo: »Gospodine, ako hoćeš da ostanem bolestan, nek se vrši Tvoja sv. Volja!...« Mnogima su potekle suze...

A moj dragi prijatelj? Vratili smo se kući. On je svoj slabi vid doskora posvema izgubio. Kad su mu se zatvorile oči, da nevolja bude sve to veća, nekako je sve slabije čuo. Konačno nije čuo više ništa, a ma baš ništa. Sjetila su ga ostavljala u razmaku od dvie po dvie godine. Konačno su ga podpunoma ostavila. On je postao živi panj...

I na njemu se dogodilo lurdsko čudo, i to ono čudo druge vrsti. Od prije pobožan postao je sada još pobožniji. Svakim je danom primao u dušu nebesku Hranu. Preko dana je molio i razmatrao. Na mahove je trpio i težke boli i razne grčeve. U svemu je bio predan u sv. Volju Božju. Za njega su postojale još razne molitve, napose Gospina Krunica, i sv. Pričest. Za drugo više nije ni pitao.

Od našeg je povratka iz Lurda prošlo tri i pol godine, a on je još živio i trpio. Bio sam kod njega na Badnjak na veče. Zaželio je, da mu se na pričestnom stoliću uredi mali bor s bielim nakitom, i da se onamo postave male jaslice. Kazao mi je neka kraj tih božićnih spomena sutradan postavim Presveto. Kušao je fićukati božićne i lurdske pjesme. Molio se, malko opet razmatrao o Božiću, pitao me, da li znam, kako se Božić slavi u Lurdu. Konačno je zaspao.

Na Božić sam mu donio nebesku Okrepu. Primio je s velikom pobožnošću. S velikim je žarom zahvaljivao na nebeskoj Hrani. I opet je malko razmišljao i razgovarao o Božiću i Lurdu. Ozdravljenje si je jako želio. Nije ni čudno, ta, patio je strašno. No opet mi je kazao, kako se posvema predaje u sv. Volju Božju. Kako želi Gospodin i presv. Majka, tako želi i on. Još je jednom kušao božićne pjesme. Tako je načinio i na veče. Prije mog odlazka uperio je na mene svoje sliepe oči. Uzeo je u ruke Krunicu i stao je moliti. Zaspao je s Krunicom u ruci, a da se na ovom svietu više nije probudio... Proslavio je zadnji Božić na ovom svietu. Taj je bio u znaku druge vrsti lurdskih čudesa, u znaku podpunog predanja u sv. Volju Božju.

Crna koprena na bielom boru

Pred nekoliko sam godina dobio jedno tugaljivo pismo o Božiću. Javlja mi se jedna ožalošćena duša. Piše mi:

»Žalostan sam, veoma žalostan. Vama su poznate dobro sve prilike u našoj obitelji. Gospodar života i smrti tražio je od mene i od moje sestre, da žrtvujemo sve. Odoše na drugi sviet naši dragi roditelji. Najprije bi pozvana naša mila majka. Ne dugo nakon toga sliedio ju je dragi tata. Ostali smo sami nas dvoje, moja seka i ja. A Vi znate i to, kako smo se nas dvoje iskreno ljubili. Sekica je živjela za mene, a ja za nju. Ipak nismo time nikada povriedili naše najveće Ljubavi. Ta, poznato Vam je, da smo se po mogućnosti svaki dan našli kod sv. Mise i pričestnoga stola. O Božiću smo okitili naš mali bor, pa smo uza nj promatrali veliku Ljubav maloga Spasitelja prema nama, ljudima. Pjevali smo božićne pjesme, veselili smo se kao da smo još uviek maljušna djeca. A i to znadete, da je moja seka bila u istinu prava djetinje nevina duša. Zašto je sad sva ta tako slatka pjesma umuknula. Zašto mi je Gospodin uzeo i to drago biće? Osamljen sam i žalostan, veoma žalostan... I ljetos je kod mene u kući bieli bor, a ne znam, šta ćete mi kazati, jer sam stavio crnu koprenu na svoj bieli bor...«

Razumijem tu dobru dušu. Žao mi ga je, odgovorio sam mu s nekoliko utješnih rieči. Pozvao sam ga neka se preda u sv. Volju Božju. Gospodin znade sam najbolje, kako nas vodi. Ne možemo na tom svietu uvidjeti sve puteve Božje Providnosti. Živa će nam vjera neprestano naglašavati, da s nama upravlja Božja Ljubav. Kako je taj ožalošćeni mladi čovjek veliki štovatelj sv. Franje, završio sam mu pismo riečima:

»Jamačno i sam znadeš što bi Ti kazao naš serafski Svetac. Rekao bi Ti: Nemoj se žalostiti, budi uvjeren, da je nadošla sestrica smrt i prenijela je Tvoju milu sejicu u naručaj brata Isusa...«

Mladi će prijatelj imati crnu koprenu na bielom boru jamačno o svakom Božiću. Poznajem njegove prilike života. Poznavao sam njegovu sestru, koja je bila kao neki vidljivi anđeo-pratilac njegova života. I ako je on predan u sv. Volju Božju, razumijem ga, da ipak trpi nad tim nenadoknadivim

gubitkom. Držim, da će mi se i ljetos javiti. Sad mu želim odgovoriti s nekim prikazom sv. Male Terezije o duhovnom djetinstvu. Ono pristaje uviek, napose o Božiću, kad promatramo diete Isusa u betlemskoj štalici. A što kaže divna mala Svetica? Od prilike ovako:

Čovjek ili obitelj može primiti u kuću dragoga gosta. Bit će mu u kući liepo. No on sam razabire, da vriedi ona narodna: Svakog gosta za tri dana dosta. Tako se neki vladaju prema Isusu.

I pojedinac i čitave obitelji mogu primiti gosta u kuću na dugo vremena, pa i trajno. Dadu mu u svom stanu jednu sobicu, podvore ga s hranom, drago im je, da je u kući. I tako se može postupati s Isusom.

Gost može doživjeti nešto više. Obitelj ga primi u svoju kuću, smatra ga kao člana svoje obitelji. On dieli s njima sve. Nema pred njim tajna, on je njihov. Ali ako uživa sve blagodati one obitelji, snosi i njihove potežkoće. Neki se ovako vladaju prema Isusu.

U ovom slučaju ipak osjeća gost još uviek, da nije krvni pripadnik obitelji, i ako se sa svim članovima najtjesnije povezao. Bolji je slučaj, kad se prema njemu tako postupa, kako postupaju dobra djeca prema otcu. No to su već veća djeca. Dobra su, slušaju u svemu svoga otca, ali ipak u nekim slučajevima imadu svoje mišljenje, odvojeno od otčeva mišljenja. Djeca mu to i kažu, ali se konačno pokore otčevoj volji. Neki postupaju tako prema Isusu, točno kao dobra djeca prema otcu, ali kao velika djeca, sa svojim mišljenjem i svojim željama.

Mala djeca, ona dobra mala djeca, postupaju drugačije. Ta nemaju svojih misli, ne poznaju svojih želja. Misli otčeve i njihove su misli. Želje otčeve i njihove su želje. Sve, a ma baš sve čine, kako otac želi. Ima takve male, dobre djece, i ako ne mnogo. A koliko imade djece, takvih ljudi, koji bi tako postupali prema svome Isusu?...

Tako od prilike naučaje sv. Mala Terezija o duhovnom djetinstvu. Postepeno vodi čovjeka napried. Mislim svom mladom prijatelju ovo napisati, pa mu pismo završiti riječima:

»Držim, da me razumiješ. Ne treba Ti više mnogo tumačiti. Nemoj ljetos staviti crnu koprenu na svoj bieli bor! A znadeš, čime ćeš Isusa najviše razveseliti? Ako budeš prema Njemu u svom vladanju kao ono malo, dobro, posvema poslušno dijete. Nad time će se i razveseliti Tvoja dobra seja u rajskom Božiću.«

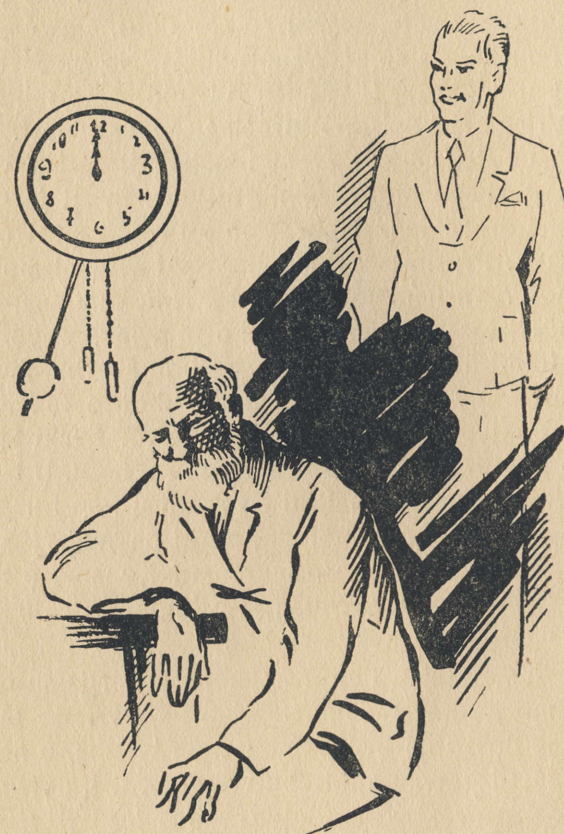
Božić i Staro ljeto

Božićno je veselje u istinu liepo veselje. Svako liepo i plemenito veselje imade i nekoliko ozbiljnih crta. Tako je i o Božiću. Već sama proslava utjelovljene Ljubavi, imade svoju ozbiljnu crtu. Pomisao na prolivenu krv Stjepana i Nevine dječice i te kako uozbiljuje čovjeka. A i staro ljeto podaje neko ozbiljno obilježje. U prvom nas redu nuka, da se zahvalimo Gospodinu i nebeskoj Majci na svim dobročinstvima, kojima su nas obdarili kroz cielu godinu. Ali Staro nas ljeto poziviје i na ozbiljno promatranje o prolaznosti ovoga vremena, bolje rečeno o prolaznosti našega života.

Naš život teče u vremenu velikom brzinom. Svaki to sam osjeća na sebi. Na samo da mladić osjeća, kako je brzo uminulo njegovo djetinstvo, nego i starac, i on zapaža, kako je cieli njegov dugački život proletio poput munje. Leti i samo leti to blaženo vrieme. Ura ga pokazuje. Njihalo se njiše amo tamo. Njihalo od dužine 1 metra u našim krajevima jednim njihanjem određuje jednu sekundu. A njihalo se brzo njiše, tjera sekundu za sekundom. Neprestano se njiše, tjera minutu za minutom, sat za satom, dan za danom, godinu za godinom i tako redom. Kazaljke na uri ne idu više natrag, baš kao ni kamen, jedanput bačen, ne može više sam u visinu. Rieka se slieva u more, i ne vraća se više istim putem natrag u svoje izvore. Takva je rieka i vrieme, koje teče i samo teče napried. Ne može ga nitko zaustaviti. Sve prolazi u tom vremenu.

Vrieme je zapravo naš život u tom vremenu. Što je naš život u vremenu? Prolaznost, kojoj se ne vidi dugo trag. Prošlost, sadašnjost i budućnost. Danas nam je sadašnjost, a jučer nam je to bila budućnost. Danas će nam sutra biti: prošlost. Ne samo danas, nego i cielo staro ljeto. Naši su stari kajkavci to zgodno izrekli na Staro ljeto ovom rečenicom: »Danes, ščera, prekščera i svi pretekli dani, sutra se budu zvali: lani.« Da, za današnji ćemo dan sutra kazati: »lane, lanjske godine.« Vrieme leti, život leti, i »ja prolazim kratke godine

i polazim putem, kojim se ne ću više vratiti...«, kaže bogoljubni Job, i dodaje: »Čovjek nastupa kao cviet, a prolazi kao sjena...« Slično kaže i sv. Jakob: »Što je naš život? Dim, koji

se vidi za jedan čas i onda nestaje...« S tim rečenicama sv. Pisma nekako se liepo slaže naša pjesma:

»Budi nam spomena,
Ljudska su godišta:
Vihor, plam i sjena,
San, magla i ništa...«

Pjesnik je odabrao upravo sjajne poredbe. Sve, što brzo prolazi: vihor, plamen, sjena, san, magla, pa zaključuje: i ništa.

Kad vidimo, da je vrieme zapravo naš život u vremenu, i da taj život tako brzo prolazi, moramo misliti na to, kako je vrieme velika dragocjenost. Baš kao i život. Vrieme, ili život

u vremenu, to je put u vječnost. Vrieme je zato veliki dar Božji. U vremenu spasavamo dušu. Kad bi netko mogao kojeg prokletnika iz vječnosti u paklu dovesti samo na čas u vrieme ovoga zemaljskog života, taj bi spasio dušu. Imao bi naime barem čas vremena, da se savršeno pokaje. No on živi u vječnosti, ne više u vremenu. U vremenu živimo samo mi, ljudi, na toj zemlji. Vrieme je doista neprocienjena vriednost. I to ne samo vrieme uopće, nego i svaki i najmanji dielak vremena, jer je ono sastavljeno od pojedinih dielova. Svaki je najmanji dielak vremena dragocjen, jer je samo taj tren zapravo sigurno naše vlastničtvo. Prošlost je uminula. Njoj više nismo gospodari. Budućnost? Ta nam je nepoznata. Nitko ne zna, da li će doživjeti sliedeći časak vremena. Tako je uviek, pogotovo danas, kad se toliki ljudi u tren oka rastaju s ovim životom u vremenu. Sad je živ i zdrav, za čas ga ubojito tane miče sa svieta, i to u onaj tren, kad ni ne misli na to. Svaki je dakle i najmanji dio sadašnjosti za nas dragocjeno vrieme. U tom dielu vremena radimo za ovaj zemaljski život, ali u tom i najmanjem dielu vremena u sadašnjosti moramo paziti na svoj vječni život. Budućnost na zemlji nam nije osigurana. Ne znamo o njoj posvema ništa. Budućnost u vječnosti je osigurana. Ta nužno dolazi, samo o nama ovisi, kakva će biti.

»Jedan je samo stalan i nepromjenljiv.« O Njemu nam govori i sv. Pismo i zdrav razum. Božićno nam vrieme prikazuje Njega, kako je došao na ovaj sviet u naše vrieme, u naš život, da nam omogući izpravnu upotrebu vremena, t. j. našeg života. On nam govori:

Sinko, upotrebi vrieme, cieni ga i čuvaj, ciena je vječnosti!... (Prop. 4. 24.).

Pjevajući danas pjesmu Mladom Kralju, mislit ćemo, kako bismo cielim životom svojim Njemu pjevali kroz sve vrieme zemaljskoga putovanja, a za cielu vječnost...

Božić i Novo ljeto

Na božićnu osminu pada Novo ljeto. Kršćanski je sviet smatrao s punim pravom rođenje Sina Božjega kao najvažniji događaj u poviesti roda ljudskoga. Zato je s prvim Božićem stao računati godine. Na dan prvoga siečnja poslije prvog Božića počinje prvo Novo ljeto. Neki su učenjaci ustanovili, da je ovo naše računanje nešto pogrješno. Bit će, da se prvi računar Dionizije Mali zabunio za nekih četiri godine. To bi značilo, da ovogodišnje Novo ljeto nije 1944., nego 1948. Za skoro dva tisućljeća nije to važno. Mi ćemo brojiti 1944. godinu i na sam dan, dne 1. siečnja, željet ćemo si sve uzajamno: »Sretno Novo ljeto!...«

Nešto zaželjeti je najlaglje, nešto izvesti je već teže. Lahko je željeti svaku sreću u novoj godini, no pitanje je, da li će nam ta godina biti zbilja sretna. Izvan svake je sumnje, da to ovisi o Božjem blagoslovu. To je svakom jasno. I to je jasno, da si čovjek mora izprositi Božji blagoslov. No još je nešto jasno: Istinitost naše narodne poslovice: Svaki je čovjek sam kovač svoje sreće.«

U čemu je prava sreća? Sv. Pismo nam navodi nekoliko primjera. Iz velike davnine Staroga Zavjeta poznat nam je primjer pobožnoga, strpljivoga Joba. Čovjek veoma imućan i pobožan, zapao je u jednom danu u biedu i nevolju najgore vrste. Izgubio je sav svoj imutak, svoju djecu i svoje zdravlje, to najveće blago zemaljskoga života. On je strpljiv i predan u sv. Volju Božju. Sretan je. Drugi nam primjer iznosi Božanski Spasitelj: »U nekoga bogatoga čovjeka urodi njiva veoma. I razmišljao je u sebi: Što da učinim, kad nemam, u što da saberem svoje ljetine? I reče: Ovo ću učiniti: Srušit ću svoje žitnice i sagradit ću veće, i ondje ću sabrati svu ljetinu i sva svoja dobra. I kazat ću duši svojoj: Dušo, imaš mnogo imutka na mnogo godina, počivaj, jedi, pij, veseli se.« Da li je sretan? »Ali Bog mu reče: Luđače, ove ću noći tražiti dušu tvoju od tebe, a što si pripravio, čije će biti?

O sreći i nesreći govore i primjeri ovoga svieta. Svaki će ih znati dosta. Pada mi na pamet jedan znanac. Bio je veoma imućan. Uživao je u svome blagu. U željeznoj je blagajni imao kod kuće i mnogo novaca i raznih vriednosti papira, dionica i uložnih knjižica. Da li je bio sretan? Spavao je ovako: Pod leđa je

stavio ključ od blagajne, pod jastuk revolver, i budio se na svako i najmanje šuškanje, zapalio svietlo, hvatao se za revolver. Divne li sreće!

Drugi slučaj. Mladi poletni đak, učio je za školu, a uz to još i dvorio svoju težko bolestnu majku. Sve je sam radio. Nabavljao jestvine, kuhao za majku i za se, živjeli su oskudno od male njezine mirovine. Kasnije je zarađivao mnogo novaca. Živio je sjajno i razbludno. Na upit, da li je sretan sada, ili je

bio sretan u nekadanjoj biedi, odgovorile su njegove vrele suze. Sličnih primjera ima jamačno mnogo, veoma mnogo. Svaki će nam pokazati koju tu sreću.

Gdje je sreća, u čemu je prava sreća? Poslušajmo našeg pjesnika:

»Mnijah duši naći sreću
U mirisnom cvieću,
I mirisah drago cvieće,
Ne bi duši sreće.

Mnijah na put sreći doći
U dragome oku,
I zagledah u te oči,
U žalost duboku.

Mnijah sreću uživati
Uz tihu pjesmicu,
Stadoh u sviet pjesmu slati,
Odkrih tugi klicu.

Mnijah naći sreću dragu
U časti i blagu,
I bilo je časti, blaga,
Al' sreći ni traga.

Mnijah širom svieta zaći,
Sreću duši naći,
Al' nesreća sviet najveća. —
U Bogu je sreća . . .«

(Ivan Ev. Šarić: Za srećom.)

U Bogu je sreća i drugdje ne može biti. Betlehemska štalica nam pokazuje siromaštvo i biedu. Kazali bismo: ondje se nastanila nesreća. Doskora je nastupio i progon. A što imade Betlehemska štalica u sebi? Najveću sreću. Ondje je mali Isus, Bl. Djevica, sv. Josip, ondje je nebeska sreća. Svaka sreća ovoga svieta prolazi, ali nebeska sreća ne prolazi. Za nju se mora čovjek boriti, za njom težiti, za nju i trpjeti. I samo trpljenje za nju, bit će osjećaj sreće.

Sretno Novo ljeto, sretno u Bogu, s Bogom, za Boga, po Bogu. Kako li će izgledati, da izgleda, ako je sretno u Bogu, bit će doista sretno. Svaki je kovač svoje sreće sam. Neka pođe u betlehemsku kovačnicu, skovat će si vječnu sreću . . .

Ime Isusovo

Božić, Bog, koji se ponizio, imade svoje Ime. Nije mu ga nadjenuo niti jedan čovjek sam po sebi. To je Ime odredio za svoga Sina sam nebeski Otac. I Bl. Djevici Mariji i sv. Josipu poručio je po anđelu: »Nadjeni Mu Ime Isus«.

Ljepše Ime, kao da ni sam nebeski Otac nije mogao pronaći. A koje bi Ime i bolje pristajalo? Ta, mi znademo, da Isus znači Spasitelj. Pa, kad je Sin Božji došao na ovaj sviet, da ga odkupi i spase, onda Mu to Ime, Spasitelj, i najljepše pristaje. Nad ubogom se Njegovom kolievkom u Betlehemskoj štalici, po prvi puta čulo to Ime, a sjajilo je i nad Njegovom strašnom krvavom smrtnom posteljom, na križu. Ondje je stajalo zapisano: Isus Nazarećanin, Kralj Židovski. Crkva primjenjuje na presv. Ime Isusovo i pjesme Starog Zavjeta o Imenu Božjem. O Božjem je Imenu Stari Zavjet pjevao ovako:

»Svaki, koji zazove Ime Gospodnje, spasit će se...«

»Sveto je Njegovo Ime...«

»Neka bude Ime Gospodnje blagoslovljeno i sada i vazda i do vieka.«

»Gospodine, Gospode naš, kako li je čudesno Ime Tvoje po svoj zemlji...«

»Ime je Tvoje kao ulje...«

I vapaji su Starog Zavjeta tom presv. Imenu veoma liepi:

»Radi slave Imena Svojega, izbavi nas, Gospodine, i oprosti nam griehe naše radi Imena Svoga...«

»Pomoć je naša u Imenu Gospodnjemu, koji je stvorio nebo i zemlju...«

»O, kako li žeđa duša moja za Tvojim Imenom, o Gospode...«

»Prikazat ću žrtvu zahvalnicu i sazvat ću Ime Gospodnje...«

A Novi Zavjet? Taj je počeo u Ime Isusovo propoviedati spasenje svieta i činiti čudesa. Apostoli čine čudesa u Ime Isusovo: »Srebra i zlata nema u mene, nego što imadem, ovo ti dajem: U Ime Iususa Nazarećanina ustani i hodi!« I odmah se utvrdiše stopala njegova i gležnjevi, i skočio je ustavši, i stao

je hodati. Petar to tumači i židovskim poglavarima i narodu, kako je hromog čovjeka izliečio u Ime Isusovo.

Novi Zavjet podaje tom presv. Imenu najveću čast, kako i treba. Sv. Pavao tumači: »Isus je ponizio sama sebe, postavši

poslušan sve do smrti, a smrti na križu. A zato Ga je i Bog uzvisio i darovao Mu je Ime, koje je nad svako drugo ime, da se u Ime Isuovo pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik da prizna slavu Boga Otca: Isus Krist je Gospodin.« (Fil. 2. 8—11.). Crkva je odlučila sve svoje molitve upravljati nebeskom Otcu baš po Imenu Isusovom. Zato i nakon svake molitve svršava: Po Gospodinu Našem Isusu Kristu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vieke vjekova. Amen. Kršćani su razumjeli taj zaziv Crkve. Ta, temelji se na samim Njegovim

riečima i obećanju: »Štogod zamolite Otca u moje Ime, dat će vam se. Zato i kršćanski sviet zazivlje presv. Ime Isusovo u svakoj zgodi. Taj mu je zaziv pomoć u nevolji, utjeha u boli, olakšanje u muci, naslada u veselju, a uslišanje u molitvi.

Sv. Bernardo tumači rieči Pjesme nad pjesmama: »Tvoje je Ime kao ulje...« Ulje upotrebljavamo za hranu i razsvjetu i za liek. Postoji li netko, a da nema divne duhovne hrane u presv. Imenu Isusovom? Ono je razsvjetljenje svima nama, jer smo baš po Njemu prosvietljeni u svetoj vjeri. A da je liek, o tome ne treba mnogo govoriti,, jer baš u tom Imenu i u Njegovoj snazi nalazi liek svaki kršćanin katolik, koji se Njemu uteče.

O presv. Imenu Isusovom pjeva Crkva zanosnu i nježnu pjesmu:

Na Isusov se spomen sam
U duši budi dragi plam,
A vrh milinama je svim,
U družtvu milom, kad si s Njim.

Što nježnije da zapjevaš,
Što ljubkije da poslušaš,
Il' što da draže promatraš,
No Isus što je Gospod naš?

O, blag spram sviju Isuse,
Što mole ili kaju se,
Il' traže Te kroz žića vaj,
Tko Tebe nađe, nađe raj.

Govoriti je uzalud,
Badava peru sav je trud,
Tko kuša, taj tek pravo zna,
Što znači ljubav Gospodnja.

Ti, Isuse, milinom svom
I našom budi nagradom,
Spasenja naše to je tek
U Tebi, Spase, zauviek. Amen.

(Prievod M. Pavelića.)

Bogojavljenje

»Slavimo dan, ukrašen s tri čuda: Danas je zviezda dovela mudrace u Betlehem; danas je voda pretvorena u vino na svatbi u Kani; danas je Ivan krstio Krista na Jordanu.« Tako pjeva na današnji blagdan Crkva kod večernjice.

Moramo malko zagledati u prilike tadanjega vremena. Pravu Božju objavu imali su u to vrieme samo Židovi. Njih je Bog odabrao, da sačuvaju pravu vjeru u jednoga Boga i nadu u obećanog Spasitelja. Zato je prvi Božić, narođenje Isusovo u njihovoj zemlji. No i mnogi su drugi narodi imali u svojoj sredini barem pojedince, koji su vjerovali u jednoga Boga. Osim toga u to je vrieme cieli sviet tako neodoljivo čeznuo za Spasiteljem i očekivao Ga. Razni su iztočnjački narodi došli u doticaj sa Židovima, i tako su se upoznali s izpravnim poimanjem o Bogu i o Spasitelju. Osobito su se s time upoznali ljudi u asirskim i babilonskim pokrajinama, kamo su Židovi bili odvedeni u robstvo pred nekoliko stotina godina. Balaam je i prorekao, da će »izaći zviezda iz Jakova i žezlo iz Izraela«. To je bio njihov poganski prorok. Poganski su mudraci proučavali mnogo toga. Na Iztoku su se osobito mnogo bavili zvjezdoznanstvom. Bajno iztočnjačko nebo privlačilo je mnoge. Ondje naime na Iztoku zviezde sjaju posebnim sjajem. Jasnije se vide, nego li u našim krajevima. A titraju jače i čarnije. Čudno je bilo Mudracima, kad su zapazili neku novu zviezdu neobičnog sjaja. Sve su oni zviezde poznavali. Nije to bila obična repatica, jer su oni i takve poznavali. To je bila neka čudna zviezda, koja ih je očarala. Odmah su primietili, da je to zviezda Spasiteljeva. Imali su tako zabilježeno u svojim knjigama, a i predaja je o tome govorila. Dobri su se Mudraci zaputili u židovsku zemlju. Koliko ih je bilo, o tome sv. Pismo ne govori ništa. Stare predaje kažu, da su bila trojica. Predaja im je sačuvala i imena: Gašpar, Melkior i Baltazar. Neke stare slike predstavljaju jednoga između njih kao crnca. Obično se slikaju i kao kraljevi. O svemu tome u sv. Pismu nema ni slova. Nije to nevjerojatno.

Predaji iz starine možemo vjerovati. Bit će, da se širila od koljena do koljena, pa je tako i do nas doprla.

Sv. Pismo govori, da su Mudraci došli u Jeruzalem. Došli su iz Iztoka. Božja ih je milost taknula po zviezdi, i eto ih, nakon dugog putovanja u glavnom gradu Izraela. A kamo bi se i zaputili? Mladi Kralj se jamačno rodio u glavnom gradu i dakako od vladajuće kraljevske porodice. Kako li su se prevarili! Oni znadu za Njegovo rođenje u velikoj daljini, a domaći ljudi s Herodom na čelu, oni se uplašiše. Herod i njegovi pismoznanci i starozavjetni svećenici razumjeli su dobro, da se tu radi o Spasitelju svieta. Čudne li pojave! Tuđinci, pogani traže Spasitelja svieta, da Mu se poklone. Domaći ne pitaju za Nj. Ne znadu za Njega. Njihovi prvaci na Herodov nalog traže proročtvo o mjestu Spasiteljevoga rođenja. Herod je gori. On odmah smišlja krvoločne osnove. Mladi Kralj Spasitelj svieta, neka ode odmah na drugi sviet. Samo sve treba razborito ili bolje: lukavo izvesti. To je ono glavno i najvažnije. Zato i šalje Mudrace u Betlehem, same. Oni će mu javiti potankosti, kad se vrate, a onda ne će biti težko obračunati s Djetetom, koje nema još niti dvie godine. Ono ne može još niti bježati, a kamo li se braniti.

Mudracima se i njihovoj vjeri u Betlehemu divimo. I vriedni su udivljenja. Nakon izlazka iz Jeruzalema pokazala im se njihova čudnovata zviezda. Pomicala se pred njima spram Betlehema, i stala je nad kućom, gdje je bio mali Isus. To je čudesna milost Božja, ali Mudraci su je znali i prihvatiti i cieniti. Zviezda je znak Božji, pa Bogu nepokolebivo vjeruju. Mali Iusus vjerojatno više nije bio u štalici, nego u nekoj kući. Kad su stranci, koji su bili u Betlehemu radi popisa, obavili svoj posao, vraćali su se malo po malo svojim kućama. Sad je sv. Josip mogao naći neko pristojnije sklonište za Sina Božjega i Njegovu Majku. Nad tom je kućom stala zviezda i Mudraci uniđu unutra. Našli su Diete s Marijom Njegovom Majkom. Bili su ljudi divne vjere. Siromaštvo Majke i Djeteta ih uobće nije smetalo. Po zviezdi su znali, da su došli baš k željenom cilju. Kad bi im izvanje prilike mogle vjeru više uzkolebati, nego li ojačati, oni padnu ničice, poklone se malom Isusu. Sv. Pismo nam daje samo kratak izvještaj. Smijemo držati, da su Mudraci ostali ondje u pravoj nebeskoj sreći uz malog Isusa nekoliko dana. Razgovarali su s Marijom. Jednako i sa sv. Josipom. Uživali su Božić, kao pred

neko vrieme pobožni pastiri. To je bio Božić, kakvoga nije nitko drugi na svietu mogao proslaviti.

Mudraci su mladoga Kralja i nadarili. Takav je običaj na Iztoku još i danas. Ne smije se doći u posjete odličniku, a da

ga se ne nadari. I Mudraci su donieli Isusu svoje darove. Na prvi mah su nam ti darovi čudni. Na Iztoku su bolje poznati. A sv. Crkva ih tumači, i to tako liepo tumači: Gospodin je dobre Mudrace prosvietlio, pa su zato mladom Kralju darovali otajstvene darove: tamjan, zlato i smirnu. Brojne starozavjetne žrtve bile su popraćene i s kadom tamjana. Taj se palio samo Bogu na čast. I s njegovim su se mirisavim dimom imale dizati

molitve pravovjernog Izraela u nebeske visine. I pogani su palili tamjan na čast Božanstvu. Do dana se današnjega diže miomirisni tamjanov kad i u kršćanskim crkvama. Njime okadimo presv. Otajstvo, njime blagoslivljemo vjernike, njime šaljemo svoje molitve pred Božje priestolje. Tu oznaku Božanstva prikazali su Mudraci na dar Božiću, poniženom Bogu. Priznali su Ga Gospodinom i Bogom. Zlato je znak kraljevskog dostojanstva. Ono je u staro vrieme bilo jedina draga kovina. Označivalo je bogatstvo, koje svaki kralj posjeduje i dieli svojim podložnicima. U malom Isusu vide Mudraci, prosvjetljeni odozgo, i Kralja, zato Mu daruju zlato. Mudraci su u Isusu vidjeli i priznavali Spasitelja svieta. Zato su Ga nadarili smirnom. Smirna je mirisavi sok nekih iztočnjačkih stabala. Mieša se s uljem, i tada služi za liečenje rana. Smirnom se pomazuju i mrtva tjelesa, da se što dulje očuvaju od razpadanja. Tako smirna označuje čovjeka. I utjelovljeni Bog je čovjek. Postao je čovjekom, da nas odkupi i spasi.

Što je bilo kasnije s Mudracima, ne znamo ništa. Sve je o njima pokriveno zastorom duboke tajne. Iz sv. Pisma znademo samo to, da su vratili kući drugim putem, a ne kroz Jeruzalem. Tako im je zapoviedio anđeo, i oni su poslušali. Sad su im bile jasne Herodove rieči: »Idite u Betlehem, pa kad Mu se poklonite, vratite se k meni, da mi kažete sve, da i ja idem onamo, da Mu se poklonim.« O njegovoj želji, da Mu se pokloni, govori nam pokolj nevine dječice.

Mudraci su se vratili kući. Sreću, koju su doživjeli, nisu mogli jamačno zaboraviti nikad u svom životu. Slika Spasitelja i Njegove Majke bila im je pred očima neprestano. S njom su živjeli i preminuli. Neka stara predaja kaže, da su doživjeli veliku starost, da ih je susreo sv. Pavao, poučio u svetoj vjeri i pokrstio. Kako bilo, da bilo, oni su još jednom pošli na put u daleki kraj, da traže Spasitelja. Sad ih nije na put odpremila više zviezda, nego smrt. I oni su i sada doprli do Spasitelja, ali sada zato, da ostanu vječno uza Nj...

Na Bogojavljenje se spominje Crkva svojih misija. Mudraci su došli iz poganskih krajeva. Crkva i danas pozivlje pogane u svoje krilo. Ona šalje među njih misionare, da ih upoznaju s Isusom, da i ti jadnici dođu do Božića, poniženog utjelovljenog Boga, do vječnog spasenja. Mudraci su bili prvi pogani uz Isusa. Kao da su svim ostalim poganskim pokoljenjima pokazali put.

I pogani su došli u Crkvu, dolaze još i danas. Nemaju oni zlata, da njime nadare Isusa, ali nam misionari pripoviedaju o njihovoj velikoj ljubavi spram Gospodina, kad Ga jedanput upoznaju. Nema u njih ni tamjana, da ga zapale pred Isusom. A i u tom pogledu su krasni izvještaji misionara. Oni pripoviedaju, kako se novokršteni pogani toplo mole Gospodinu i kako Mu se klanjaju. Molitve im zbilja prilikuju mirisom dimu tamjana, koji se diže u nebo. Za smirnu današnji pogani jedva da i znadu. Ta je poznata tek u nekim krajevima Iztoka. No ono, što smirna označuje, to netom pokršteni pogani razumiju i provode liepo u život. Djelo je Spasenja proveo Isus, postavši čovjekom, da uzmogne za nas trpjeti i umrieti. Isusovu žrtvu ti ljudi dobro razumiju, zato u vršenju svojih kršćanskih dužnosti ne nalaze ni jednu žrtvu pretežkom. Oni će na pr. po cieli dan pješačiti, da uzmognu doći k nedjeljnoj sv. Misi.

Židove su u Isusovo vrieme posramili Mudraci, pogani, da ne bi tek pokršteni pogani posramili nas, koji se dičimo, da već trinaest stoljeća poznajemo Isusa.

Bogojavljenje je blagdan, kad se poniženi, utjelovljeni Bog objavio kao Bog, pokazao je svoje Božanstvo. Čudnovata Ga je zviezda objavila Mudracima. Pokazao je, da je Gospodar prirode. On, Božić, mali, poniženi, utjelovljeni Bog. On je Gospodar prirode.

I krštenje Isusovo na Jordanu je Bogojavljenje. Za utjelovljenoga Sina svjedočio je svojim glasom nebeski Otac i Duh Sveti, koji se nad Njega spustio u prilici bieloga goluba. I prvo čudo u Kani Galilejskoj je Bogojavljenje. Zapravo svako čudo označuje Kristovo Božanstvo, jer se On za sav svoj nauk, naročito za nauku o svom Božanstvu pozivao na čudesa. Prvo se čudo slavi na Bogojavljenje, jer se prvi puta čudom objavio kao Bog.

Ni krštenje ni prvo čudo sada ne opisujemo, jer nemaju božično znamenovanje u užem smislu. Tu ne gledamo više malog Isusa, kao za poklona Mudraca od Iztoka.

Sv. Obitelj

Legenda o ivančici je veoma liepa i poučna. Pripovieda se priča, kako je nastao cviet ivančice, a ujedno nam se podaje prikaz života sv. Obitelji:

»Sv. Obitelj je živjela u Nazaretu. Život je svih članova bio jednoličan, no Bogu neizrecivo drag, jer je bio svet. Ustajali su svi rano. Prvo im je bilo, da su se popeli na ravni krov svoje kućice i za jutarnje tišine obavili jutarnju molitvu. I Bl. Djevica i sv. Josip pali su ničice ili klečali. Ruke su razkrilili prema nebu. Molili su zajednički. Mali Isus je molio s njima, i obično je prinosio njihove molitve nebeskom Otcu. Tako se njih troje natjecalo svojim slavospjevima s jutarnjom pjesmom tamošnjih mnogobrojnih ptica. Nakon male okrepe dali su se na posao. Bl. Djevica se bavila svim poslovima jedne kućanice. Sv. je Josip bio tesar, pa je pošao u svoju radionicu. Mali je Isus prema izvanjem svietu živio, kao i druga djeca. Dok je bio posve malen, igrao se, zabavljao djetinjim igrama. Kad je malko poodrasao, pomagao je svojoj Majci u kućnim poslovima. Kasnije je bio naučnik i pomoćnik u radionici sv. Josipa. Konačno je nakon njegove smrti sam preuzeo Josipovu radionicu, i žuljevima svojih ruku uzdržavao i Sebe i svoju Majku. Članovi sv. Obitelji prekidali su svoj dnevni posao, da se na mahove poklone nebeskom Otcu, da se pomole. Na veče su se opet popeli na ravni krov svoje kućice, pa uz titraj zviezda kroz večernje čare slali svoje tople molitve prema nebu. Neke privatne objave pripoviedaju, da su se hranili malo, tek toliko, da uzdrže zemaljski život. Nije to nevjerojatno, jer su bili siromašni, a osim toga najsvetije osobe na ovom svietu jamačno su često i često posvetile svoj život postom. Legenda dalje pripovieda, kako je jednom zgodom sv. Josip radio, tesao neku dasku, bl. Djevica, da je prela, a mali se, posve mali Isus, kraj njih igrao. Zabavljao se s odpadcima drva, raznim treščicama. Slagao je razne likove. Među inima, da je složio i križ, pa je kleknuo i vruće ga poljubio. To je vidjela presv. Majka, i zapala je u

gorak plač. I sv. Josip je odložio svoje dlieto, zagledao se u križ i malog Isusa, a na to mu je stala suza suzu sliediti. Mali ih je Isus pogledao samilostno i bolno. Iz Njegovih su očiju kapale vrele djetinje suze. A gle čuda! Kud je god kapnula Isusova suza, ondje je niknuo krasan bieli cviet sa žutim prašnicima: ivančica. Nastala je duboka šutnja i bol... Drugi su

se dan po ivančicama u jutro poredale kapljice rose, kao sitni biseri. Sunce se krasno odrazivalo od biserne rose. A rosa je i šaptala nebeskoj Majci i sv. Josipu: »Isus je plakao, jer ste vas dvoje plakali, no pomoći ne može. On je došao na sviet zato, da ljude odkupi i spase, i to baš po križu..., a ovdje će živjeti s vama u molitvi, radu i predanju u Otčevu Volju...«

To je jamačno najljepši i najbolji život jedne obitelji, ako živi u molitvi, radu i predanju u sv. Volju Božju. Molitva i sav

duhovni život potreban je čovjeku u prvom redu. Čovjek je naime stvoren za Boga, za vječnost. Na ovom svietu imade samo prolazno boravište. Svaki čovjek putuje prema grobu, prema vječnosti. Mali je Isus na prvi Božić došao na sviet radi našeg vječnog spasenja. Veliki nas je Učitelj poučio, kako ćemo k luci vječnog spasa. Odkupitelj nam je na križu pribavio milosti, da uzmognemo onamo stići. Spasi dušu svoju, to je prvi i glavni zakon. »Što koristi čovjeku, da i cieli sviet zadobije, a duši svojoj da naudi?!« To su Isusove rieči. Tu bi ozbiljnu opomenu morao svaki čovjek imati neprestano na pameti. Dok čovjek živi na ovom svietu, mora i raditi. Čovjeka je stvorio Gospodin u raju, da ga obrađuje. Morao je dakle i ondje raditi. U raju ga doduše ne bi rad stajao nikakve muke. Danas je rad mučan, ali čovjek mora živjeti od rada. Da mu bude muka laglja i utješna, sam je Bog, u svojoj čovječjoj naravi, posvetio svaki pošteni posao. Da, svaki pošteni posao, pa ma činio se ne znam kako neznatan. Isus-radnik je svojim žuljevima posvetio rad. Da rad zadobije Božji blagoslov, i da molitveni i duhovni život pođe izpravnim putem, čovjek mora imati dušu punu predanja u sv. Volju Božju. Predanje će mu to riešiti svaku potežkoću, pomoći u težkim časovima, utješiti ga u trpljenju, dizati ga k nebu. Pomisao: u Božjim sam rukama, čini, da je i težko laglje, i trpko slađe, i zamršeno jasno. Molitva, rad i predanje u Volju Božju imade dakle biti program svake obitelji i svakog pojedinca. U tom je smislu Gospodin dao i neke opomene i nauk za obitelji i pojedine njezine članove. Objavio nam je taj nauk po sv. Pavlu. Čita se u sv. službi na današnji blagdan sv. Obitelji:

»Muževi, ljubite svoje žene, kao što je Krist ljubio Crkvu, i Sebe samoga predao za nju, da je posveti. Muževi su dužni tako ljubiti svoje žene, kao svoja tjelesa, jer tko ljubi svoju ženu, sebe samoga ljubi.«

»Žene neka se pokoravaju svojim muževima, kao Gospodinu, jer je muž glava ženi, kao što je i Krist glava Crkvi. Kao što se Crkva pokorava Kristu, tako neka i žene svojim muževima u svemu.«

»Djeco, pokoravajte se roditeljima u svemu, jer je ovo veoma ugodno Gospodinu.«

»Otčevi, ne razdražujte svoje djece, da ne klonu voljom.«

»Uztrajte svi u molitvi, i bdijte u njoj sa zahvaljivanjem!«

»Mrtvite dakle udove svoje na zemlji: bludnost, nečistoću, požudu, zlu želju i lakomost. Odbaciti sve: srčbu, ljutinu, zloću, psovanje, sramotno govorenje iz ustiju svojih. Ne lažiti jedan protiv drugoga! Obucite se kao Božji izabranici, sveti i ljubazni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost, podnoseći jedan drugoga i praštajući jedan drugome, kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi. A povrh svega toga imajte ljubav, koja je veza savršenstva. I mir Kristov neka gospoduje u srdcima vašim, na koji ste pozvani, i zahvalni budite. I sve štogod činite i riečju i djelom, sve činite u Ime Gospodina Isusa, hvaleći Bogu Otcu po Njemu . . .«

Kad bi danas mogla biserna rosa, posuta po bielim ivančicama šaptati, pa da nam propovieda, neka se sve naše obitelji drže ovih načela. Kamo sreće! Jamačno bi nam onda prišapnula i to, da je kod nas raj na zemlji . . .

Božić malog Ivice

Mjesto predgovora opisao sam Božić malog Ivice. Mjesto drugih rieči na svršetku ove knjižice opisujem sliedeći Božić malog Ivice:

Gospodar je prirode cielu prirodu prekrasno zaodjenuo. Sva je bila u bjelini. Snieg je sipio u svojim sitnim liepim zviezdicama. A bio je gust, da je u tili čas prostro nepregledne svoje biele sagove po zemaljskom tlu. U noći je bilo najprije vedro, zatim je toplina znatno pala. Najednom se zamaglilo, i vlaga je magle kao bielo inje s tisućama svojih čara obtočila svaku i najmanju grančicu drveća. Magla se digla, a bieli su čari ostali, godili svakom čovječjem oku.

Tom je bielom milinom malenim utrenikom prolazila Ivičina učiteljica. I njezina je duša bila biela. Srdce joj je pak gorjelo bajnim rumenilom poput vječne svjetiljke pred Svetohraništem. A tako je i bilo. Za njom je istim utrenikom išao svećenik živo svetohranište, sa živim, poniženim Gospodinom, nazočnim pod bielom koprenom Hostije. Iza njega je polazio Ivičin otac. Sve troje polazi utrenikom u dubokoj šutnji. Svećenik je došao iz grada, nosio je Presveto sakriveno pod zimskim kaputom. Osjećaji su bili bieli na bielom sniegu, uz bielu Hostiju. Ljubav je bila žarka, rumena, srdca su kucala za Gospodina...

Pred ubogom je kolibicom Ivičin otac skočio napried, otvorio vrata. U bjelini, i ako u biedi, ležao je Ivica. Dobra mu je učiteljica, priskrbila prvu i zadnju presv. Pričest. Ivica je već skoro godinu dana bio bolestan. Crv sušice izjedao mu je tjelesne sile. Na Badnji je dan na samrtnoj postelji primio po prvi puta u životu sv. Pričest. To mu je preporučila njegova gospodična. Ivičino se bliedo lice zarumenilo na taj njezin priedlog. On je čeznuo za tim časom, da primi Spasitelja u svoju dušu. Želja mu se izvršila. Ivica je bio sretan. I on i roditelji zahvalili su svećeniku na tom daru. Još su više zahvaljivali svojoj gospodični. Ona je ostala još dugo uz Ivicu. Cielo prije podne badnjega dana sprovela je uza nj, da s njime moli, da ga još štogod

pouči. A Ivica je slušao, slušao, veoma pomno. On je rado razmatrao o Božiću, poniženom utjelovljenom Bogu. I razmatranja su mu bila izpravna. Kazao je svojoj učiteljici:

»Kaj ne, gospodična, da je sad v moju dušu došel onaj isti Isusek, koji se je za nas narodil v Betlehemu na prvi Božić!?...«

»Da, drago diete, dobro si kazao. To je onaj isti Isus!...«

»A, kad sam ja tak jako betežen, kaj bu On z menom? Kaj ne, da me bu zel k Sebi v nebo?...« opet će Ivica.

»Ivice, Njemu se predaj, kako On hoće, tako neka bude! Ako Te hoće uzeti iz ovoga svieta, onda će Te uzeti k Sebi u nebo,« glasio je odgovor.

»O, moj dragi mali Isusek!...« uzdahnuo je Ivica.

A Isus? On je svoje načinio.

Sliedeći je dan, na Božić, i opet bila učiteljica uz Ivicu. Više nisu mogli ništa razgovarati. Više nisu zajedno ništa promatrali o prvom Božiću. Ona je samo prekrižila svog dobrog Ivicu i zaklopila mu je oči na vječni počinak...

Ivičina je duša poletjela u krajeve vječnoga Božića...

Dopuštenjem Duhovne oblasti nadbiskupije zagrebačke broj 10.101/943.